

A1 Topaic 5

03 An Fhoghraíocht *l leathan & l caol*

Foghraíocht

2

03 *L leathan agus L caol*

Le múineadh:

- An difríocht idir an dá fhuaim: *L leathan agus L caol*.

3

L leathan agus l caol

Éist le fuaimniú na bhfocal seo a leanas

• leadóg	• Luan
• teilifís	• pictiúrlann
• peil	• amharclann
• éist le	• clár
• ceol	• siúl

4

***L* leathan agus *l* caol**

Éist le fuaimníú na bhfocal seo a leanas

- leadóg
- teilifís
- peil
- éist le
- ceol

- Luan
- pictiúrlann
- amharclann
- clár
- siúl

5

***L* leathan agus *l* caol**

Éist le fuaimníú na bhfocal seo a leanas

- leadóg
- teilifís
- peil
- éist le
- ceol

- Luan
- pictiúrlann
- amharclann
- clár
- siúl

6

***L* leathan agus *l* caol**

Éist le fuaim an *L* i gcás gach focal

- leadóg
- teilifís
- peil
- éist le
- ceol

- Luan
- pictiúrlann
- amharclann
- clár
- siúl

7

***L* leathan agus *l* caol**

Éist le fuaim an ***L*** i gcás gach focal

- leadóg
- teilifís
- peil
- éist le
- ceol
- Luan
- pictiúrlann
- amharclann
- clár
- siúl

8

***l* leathan agus *l* caol**

- Broad – tip of tongue pressed against the upper teeth
 - clann (children)
 - lón (lunch)
- Slender – it is against the gum behind the teeth
 - cailín (girl)
 - litríocht (literature)

9

***l* leathan agus *l* caol**

- Most importantly be aware and be listening for the slender and broad sounds
- As you become more familiar it will become easier
- Use the *Pronunciation* section of Teanglann.ie as a resource, all three canúintí are featured

10

Bileog

An Fhoghraíocht *L* leathan agus *L* caol

11

L leathan agus *l* caol - a

- Léigh amach na focail seo a leanas os ard.
- Scriobh *L* leathan nó *L* caol in aice leis na cinn chuí chomh maith.
- *Pause the recording as you complete the exercise.*

12

Freagraí - L leathan agus *l* caol

1. leadóg	- caol
2. teilifís	- caol
3. peil	- caol
4. éist le	- caol
5. ceol	- leathan

13

Freagraí - *L* leathan agus *l* caol

6. Luan - leathan
 7. pictiúrlann - leathan
 8. amharclann - leathan
 9. Clár - leathan
 10. siúl - leathan

14

***L* leathan agus *l* caol - b**

- An féidir leat smaoinemh ar aon fhocal eile le *L* leathan agus *L* caol?
- Scriobh dhá shampla ar a laghad anseo.
- Léigh amach do shamplaí.
- Breac síos *L* leathan agus *L* caol maidir lena shamplaí.

15

***L* leathan agus *l* caol - c**

- Tá liosta focal as Béarla sa bhosca thíos.
- Tá *L* leathan nó *L* caol i ngach ceann acu as Gaeilge.
- Aistrigh na focail go Gaeilge agus abair amach iad, ag cur béime ar an bhfuaimniú ceart.

16

L leathan agus / caol - c

word	bathroom	library	football	school
alright	I like...	slender	church	family
1,000	hall	bedroom	broad	example

17

L leathan agus / caol - c

focal	seomra folctha	leabharlann	Peil	scoil
ceart go leor	Is maith liom	caol	Séipéal	clann/ teaghlach
mile	halla	seomra codlata	Leathan	sampla

18

Bileog

**An Fhoghraíocht
/ leathan agus / caol
Cén L?**

19

***L* leathan agus *l* caol – Cén *L*?**

- Caolaítear ainmfhocail uaireanta sa Ghaeilge, chun an uimhir iolra a dhéanamh.
- Is é sin le rá go gcuirtear *i* isteach.
- Mar shampla: *focal* – *focail*.
uatha – *singular* *iolra* – *plural*

20

***L* leathan agus *l* caol – Cén *L*?**

- Tá liosta d'ainmfhocail san uatha agus san iolra ar an mbileog.
- Léigh amach na samplaí seo a leanas, ag cur béime ar an *L* leathan agus *L* caol.
- Cuir ciorcal timpeall ar an bhfreagra ceart: *uatha* nó *iolra* do gach ceann acu sa spás cúí thíos.

21

***L* leathan agus *l* caol – Cén *L*?**

• séipéil	iolra
• focail	iolra
• buidéil	iolra
• béil	iolra
• ball	uatha

22

L leathan agus / caol – Cén L?

- ciorcail iolra
- focal uatha
- ospidéal iolra
- béal uatha
- leibhéal uatha

23

L leathan agus / caol**Éisteacht - Cuid B**

- Éist go cúramach an t-am seo leis na fuaimeanna / in abairtí.

24

L leathan agus / caol**Éisteacht Cuid B**

- Éist go cúramach an t-am seo leis na fuaimeanna / in abairtí.

25

L leathan agus / caol**Éisteacht - Cuid B**

- Déan iarracht an abairt a rá an uair seo.

26

L leathan agus / caol

- Imrím leadóg.
- Féachaim ar an teilifís.
- Imrím peil.
- Éistim le ceol.
- Téim go dtí an phictiúrlann.
- Téim go dtí an amharclann.
- Téim ag siúl.
- Is maith liom an clár sin.

27

L leathan agus / caol

- Imrím leadóg.
- Féachaim ar an teilifís.
- Imrím peil.
- Éistim le ceol.
- Téim go dtí an phictiúrlann.
- Téim go dtí an amharclann.
- Téim ag siúl.
- Is maith liom an clár sin.

28
